Súd:	Okresný súd Bratislava I
Spisová značka:	17C/157/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1114212651
Dátum vydania rozhodnutia:	02. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. René Milták
ECLI:	ECLI:SK:OSBA1:2015:1114212651.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I v konaní pred samosudcom JUDr. René Miltákom v právnej veci navrhovateľky: M. J., Q.. XX.XX.XXXX, U. E. Č.. XXXX/XX, XXX XX J.-R., štátny občan SR, práv. zast.: JUDr. Lubomír Müller, advokát, so sídlom v Prahe, proti odporcovi: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné nám. č. 13, 813 11 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy 10 000,- Eur s príslušenstvom, takto

r o z h o d o l :

Odporca je p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľke 8 410,20 Eur a to v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku.
Súd vo zvyšnej časti žalobu z a m i e t a.
Odporca je p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania, pozostávajúcich zo zaplateného súdneho poplatku 20,- Eur a z trov právneho zastúpenia 261,98 Eur a to v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľka sa návrhom zo dňa 28.04.2014, ktorý bol doručený tunajšiemu súdu toho istého dňa, domáhala náhrady nemajetkovej ujmy v sume 10 000,- Eur titulom škody, spôsobenej nezákonným väznením jej neb. manžela J. J..

Svoj žalobný návrh odôvodnila tvrdením, podľa ktorého jej neb. manžel J. J. bol na základe rozsudku Vojenského obvodového súdu Prešov, sp. zn. 1T/39/61 zo dňa 31.08.1961 uznaný za vinného pre trestný čin nenastúpenia služby v brannej moci (§ 265 ods. 1 Trestného zákona č. 86/1950 Zb.), za čo bol odsúdený k trestu odňatia slobody vo výmere 18 mesiacov nepodmienečne.
Na základe uznesenia Okresného súdu Prešov, č.k. 3Nt/16/2011-11 zo dňa 11.06.2012 bol vyššie uvedený rozsudok právoplatne zrušený, pričom na základe uznesenia Okresného súdu Prešov, sp. zn. 6Tv/3/2012 zo dňa 30.10.2012 bolo trestné stíhanie J. J. zastavené, nakoľko žalovaný skutok nebol trestným činom a nebol dôvod na postúpenie veci.
J. J. považoval svoje väznenie za nezákonné, avšak do konca života nedosiahol zrušenie odsudzujúceho rozsudku.
Podľa osvedčenia o dedičstve sp. zn. 17D/194/2008 zo dňa 24.04.2008 boli dedičmi po J. J. jeho manželka M. J. a ich dve deti J. J. J.. a W. S., N.. J..
Navrhovateľka listom zo dňa 09.01.2013 požiadala odporcu o priznanie odškodnenia a zadosťučinenia, vrátane nemajetkovej ujmy 10 000,- Eur. Odporca čiastočne vyhovel navrhovateľke a to rozhodnutiami zo dňa 19.06.2013 a zo dňa 20.01.2014, odmietol však priznať navrhovateľke náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10 000,- Eur a to s poukazom na ust. § 23 zákona č. 119/1990 Zb.

II.

Súd vykonal dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie vo veci samej (§ 6, § 100 ods. 1 Obč. súd. por.) a to výsluchom účastníkov konania, a oboznámením sa s obsahom písomných vyjadrení a listinných dôkazných prostriedkov, založených v súdnom spise ich prečítaním. Z vykonaného dokazovania boli súdu preukázané tieto skutočnosti:
Z osvedčenia o dedičstve sp. zn. 17D/194/2008, Dnot 79/08 zo dňa 24.04.2008 (č.l. 3-4) vyplýva, že M. J., N.. X., nar. XX.XX.XXXX ako dedič nadobudla časť majetkovej podstaty po poručiteľovi J. J., rod. J., nar. XX.XX.XXXX a zomrelom dňa XX.XX.XXXX s tým, že ďalšími dedičmi boli J. J. J.., Q.. XX.XX.XXXX a W. S., Q.. XX.XX.XXXX (ďalej len ,,osvedčenie o dedičstve").

Z rozsudku Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 1T/39/61 (č.l. 5) vyplýva, že J. J. bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 ods. 1 Tr. zák., za to, že dňa 18.05.1961 nenastúpil 28-dňové vojenské cvičenie u útvaru v Martine a neurobil tak ani do 24 hodín po uplynutí lehoty stanovenej v povolávacom rozkaze, zaslanom mu OVS Martin, odvolávajúc sa na náboženské presvedčenie svedka Jehovovho, za čo bol odsúdený k trestu odňatia slobody na 18 (osemnásť) mesiacov nepodmienečne.
Z oznámenia archívu Zboru väzenskej a justičnej stráže zo dňa 19.11.2002 (č.l. 6) vyplýva, že J. J. bol vo výkone trestu odňatia slobody v čase od 01.10.1961 do 17.08.1962, kedy bol podmienečne prepustený.
Z uznesenia Okresného súdu Prešov, č.k. 3Nt/16/11-11 zo dňa 11.06.2012 (č.l. 7) vyplýva povolenie obnovy konania v trestnej veci odsúdeného J. J., ktoré skončilo právoplatným rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 1T/39/61 zo dňa 31.08.1961 a to s prihliadnutím na ust. § 394 ods. 1, ods. 4 Tr. por. pre analogiam, a s prihliadnutím na čl. 4 ods. 2 protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Súčasne týmto uznesením došlo k zrušeniu výroku o vine a treste, ktorý mu bol uložený rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 1T/39/61 zo dňa 31.08.1961. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 11.06.2012.
Z uznesenia Okresného súdu Prešov, č.k. 6Tv/3/2012 zo dňa 30.10.2012 (č.l. 8-9) vyplýva zastavenie trestného stíhania voči neb. J. J., pre trestný čin nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 ods. 1 Trestného zákona č. 86/1950 Zb., pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 13.11.2012.
Navrhovateľka listom zo dňa 02.01.2013 (č.l. 10) požiadala ministerstvo, v súvislosti so súdnou rehabilitáciou jej manžela J. J., o priznanie odškodnenia, v rámci ktorého si uplatnila aj nárok na nemajetkovú ujmu v sume 10 000,- Eur.
Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky na základe rozhodnutia o odškodnení č. 19938/013-531/2 zo dňa 19.06.2013 (č.l. 11-12) priznalo navrhovateľke odškodnenie v diele 1/3, a to s prihliadnutím na osvedčenie o dedičstve po neb. J. J., podľa ktorého boli dedičmi manželka M. J. a deti J. J. J.. a W. S., rod. J.. Odškodnenie v sume 312,04 Eur sa však netýkalo nemajetkovej ujmy 10 000,- Eur, nakoľko uvedenú položku nebolo podľa ministerstva možné priznať (§ 23 zák. č. 119/1990 Zb). V poučení ministerstvo uviedlo, že ak M. J. nie je spokojná s jeho stanoviskom, môže sa domáhať odškodnenia žalobou na súde proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky.

Z obsahu rozhodnutia Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 19938/013-531/2 zo dňa 20.01.2014 (č.l. 13-14) vyplýva, že navrhovateľke v súvislosti s právnym zastupovaním JUDr. Lubomírom Müllerom v konaní o odškodnenie, bola priznaná suma 845,64 Eur (§ 19 ods. 3 písm. b) zákona č. 119/1990 Zb.).
Navrhovateľka v žalobnom návrhu uviedla, že sa nedomáha náhrady nemateriálnej ujmy na základe špeciálneho ustanovenia § 23 zákona č. 119/1990 Zb., ale na základe výsledkov konania, ktoré sa viedlo podľa všeobecných predpisov pre trestné konanie. Ustanovenie § 23 zákona č. 119/1990 Zb. predpokladá len demonštratívny výpočet položiek, preto podľa názoru navrhovateľky je nesprávne tvrdiť, že uvedený zákon náhradu nemajetkovej ujmy vylučuje. Priznanie nemajetkovej ujmy umožňuje čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Zásah do osobnosti J. J. a jeho manželky M. J. spočíval v tom, že J. J. bol nespravodlivo vo výkone trestu 10 mesiacov a 17 dní, pričom nemajetková ujma 10 000,- Eur predstavuje cca 31,- Eur za každý deň nezákonného väznenia. Navrhovateľka bola manželovým väzením ťažko postihnutá, nakoľko ostala v uvedenom období sama s malými deťmi celkom bez prostriedkov.
Odporca v písomnom vyjadrení k žalobnému návrhu dňa 12.06.2014 (č.l. 17-20) uviedol, že nemateriálnu ujmu 10 000,- Eur považuje v zmysle zákona č. 119/1990 Zb., resp. v zmysle zákona

č. 58/1969 Zb. za nenárokovateľnú. Odporca z tohto dôvodu nemohol konať nad rámec zákona a obchádzať úmysel zákonodarcu. Ani čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, resp. čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, či čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, nie sú v tomto prípade titulmi na priznanie nemajetkovej ujmy. J. J. bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách rozsudkom z roku 1961, pričom vo výkone trestu bol do 17.08.1962, teda pred ratifikáciou Dohovoru. Slovenská republika ako jeden z nástupníckych štátov Českej a Slovenskej federatívnej republiky je viazaná Dohovorom a jeho Protokolmi od 18.03.1992. V tejto súvislosti odporca poukázal na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci X. v. Slovensko (sťažnosť č. 44912/98) zo dňa 28.09.2004, podľa ktorého Dohovor neukladá zmluvným štátom osobitnú povinnosť poskytnúť náhradu za krivdy alebo škody spôsobené predtým, ako ratifikovali Dohovor.

III.

1./ k otázke priznania nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii:
Z rozsudku Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 1T/39/61 (č.l. 5) vyplýva, že Michal J. bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 ods. 1 Tr. zák., za to, že dňa 18.05.1961 nenastúpil 28-dňové vojenské cvičenie u útvaru v Martine a neurobil tak ani do 24 hodín po uplynutí lehoty stanovenej v povolávacom rozkaze, zaslanom mu OVS Martin, odvolávajúc sa na náboženské presvedčenie svedka Jehovovho, za čo bol odsúdený k trestu odňatia slobody na 18 (osemnásť) mesiacov nepodmienečne. Obžalovaný J. v čase odsúdenia pochádzal z maloroľníckej rodiny a sám pracoval ako strojný zámočník v Stalinových závodoch v Martine. Posudky k jeho osobe boli priaznivé, pretože pracovné povinnosti si plnil, javil sa ako skromný a viedol usporiadaný rodinný život. Bol živiteľom dvoch maloletých detí, pričom dovtedy nebol trestaný. Poľahčovalo mu priznanie, žiadna okolnosť mi nepriťažovala, závažnosť jeho skutku spočívala v tom, že zánovite zotrvával na svojom rozhodnutí nesplniť si svoju najčestnejšiu občiansku povinnosť.
Z uznesenia Okresného súdu Prešov, č.k. 6Tv/3/2012 zo dňa 30.10.2012 (č.l. 8-9) vyplýva zastavenie trestného stíhania voči neb. J. J., pre trestný čin nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 ods. 1 Trestného zákona č. 86/1950 Zb., pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.
Podľa § 1 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, účelom zákona je
- zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné,
- umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania,
- odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie,
- zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a
- umožniť zo zistených nezákonností vyvodiť dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali.
Podľa § 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, činy, ktoré smerovali k uplatneniu práv a slobôd občanov zaručených ústavou a vyhlásených vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a v nadväzujúcich medzinárodných paktoch o občianskych a politických právach, boli česko-slovenskými trestnými zákonmi vyhlásené za trestné v rozpore s medzinárodným právom a medzinárodnému právu odporovalo aj ich trestné stíhanie a trestanie.
Podľa § 4 písm. c) zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, prieskumné konanie podľa tretieho oddielu možno konať vo veciach, v ktorých sa v čase od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 vyhlásilo odsudzujúce súdne rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť, pre iné zločiny, trestné činy, prečiny alebo priestupky neuvedené v § 2, spáchané po 5. máji 1945, pre trestný čin nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 a 266, vyhýbania sa služobnej povinnosti podľa § 270, pre trestný čin zbehnutia podľa § 273 ods. 3 a pre trestný čin spolčenia sa na zbehnutie podľa § 275 ods. 2 písm. b) uvedeného zákona,
Podľa § 23 ods. 3 prvej vety zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, odškodnenie v plnom rozsahu sa poskytuje len vtedy, ak bolo odsudzujúce súdne rozhodnutie úplne zrušené podľa druhého alebo piateho oddielu alebo také rozhodnutie bolo úplne zrušené podľa tretieho oddielu a poškodený bol odsúdený spod obžaloby.
Podľa § 20 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, ak sa rozhodnutie vyhlásené v pôvodnom konaní vyhlásilo podľa druhého oddielu za zrušené v celom rozsahu, alebo sa také rozhodnutie v

prieskumnom konaní zrušilo a odsúdený bol spod obžaloby úplne oslobodený, zrušujú sa aj jeho rozhodnutia odsudzujúce ho pre čin spáchaný počas výkonu trestu odňatia slobody odpykávaného na podklade zrušeného rozhodnutia alebo počas výkonu väzby, ktorá také rozhodnutie predchádzala, pokiaľ nejde o čin, ktorý mal za následok smrť, ťažkú ujmu na zdraví alebo škodu veľkého rozsahu.
Pod pojmom nemajetková ujma možno rozumieť zásah do osobného stavu človeka (napr. zdravie, česť, dôstojnosť, cit), ľudovo povedané ide o psychickú ujmu. Túto nie je nikdy možné nahradiť ako majetkovú škodu, avšak možno ju na základe zákona priznať vo forme odčinenia (napr. ospravedlnenie). Ak by ospravedlnenie nezabezpečilo skutočné a dostatočné odčinenie spôsobenej ujmy, možno poškodenému priznať satisfakciu vo forme peňažnej kompenzácie, ktorú spravodlivo určí súd.
Je nesporné, že J. J. bol dňa 31.08.1961 na základe rozsudku Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 1T/39/61 uznaný vinným zo spáchania trestného činu nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 ods. 1 Tr. zák., pričom mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov.
Je nesporné, že uznesením Okresného súdu Prešov, č.k. 6Tv/3/2012 zo dňa 30.10.2012 bolo trestné stíhanie voči neb. J. J., pre trestný čin nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 ods. 1 Trestného zákona č. 86/1950 Zb. zastavené, pretože tento skutok nebol trestným činom a nebol dôvod na postúpenie veci.
Je nesporné, že J. J. zomrel dňa XX.XX.XXXX, pričom na základe osvedčenia o dedičstve sa stali dedičmi jeho majetkovej podstaty (vrátane nárokov na nemajetkovú ujmu) jeho manželka M. J. a deti J. J. J.. G. W. S., rod. J..
Je nesporné, že po smrti poškodeného môže uplatňovať právo na odškodnenie jeho manžel a deti (§ 26 zákona č. 119/1990 Zb.).

Je nesporné, že Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v súvislosti s nezákonným odsúdením J. J. z roku 1961, priznalo jeho manželke M. J. odškodnenie v sume 312,04 Eur, a to s poukazom na ustanovenie § 23 ods. 1 zákona č. 119/1991 Zb. o súdnej rehabilitácii.
Sporným ostalo, či navrhovateľka ako jeden z troch dedičov po J. J. mala nárok aj na odškodnenie z dôvodu vzniku nemajetkovej ujmy J. J. v súvislosti s jeho nezákonným odsúdením a výkonom trestu odňatia slobody po dobu 10 mesiacov a 17 dní. Navrhovateľka si v tejto súvislosti uplatnila nemajetkovú ujmu 10 000,- Eur, ktorú však Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky neuznalo, nakoľko podľa názoru ministerstva, tento nárok nemožno s poukazom na ust. § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. priznať.
Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, nárok na odškodnenie zahŕňa najmä:
a) náhradu za stratu na zárobku za každý mesiac za väzbu a výkon trestu odňatia slobody vo výške 83 eur, pokiaľ poškodený nepožiada, aby sa mu namiesto tejto náhrady poskytla náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa všeobecných predpisov,
b) náhradu škody na zdraví, ku ktorej došlo v súvislosti s väzbou alebo výkonom trestu odňatia slobody, pokiaľ táto náhrada nepatrí podľa iných predpisov,
c) náhradu trov trestného konania vo výške 6, 70 eura, výkonu väzby vo výške 20 eur za každý mesiac väzby a výkonu trestu odňatia slobody vo výške 5 eur za každý mesiac výkonu trestu, pokiaľ poškodený nepožiada, aby mu bola namiesto týchto náhrad poskytnutá náhrada skutočne zaplatených trov,
d) náhradu zaplatených trov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní,
e) náhradu zaplateného peňažného trestu alebo úhrnu vykonaných zrážok z odmeny za prácu pri výkone trestu nápravného opatrenia.
Pojem právna norma je základným pojmom teórie práva. Predstavuje základný prvok, štrukturálny element celého právneho systému. Právna norma je všeobecne záväzné pravidlo správania, ktoré je ustanovené alebo uznané štátom vo vopred právom určenej forme a ktorého zachovanie je vynútiteľné štátnou mocou. Dichotomická právna norma sa skladá z dvoch častí:
1./ hypotéza (podmienka) - stanovuje podmienky, za ktorých sa má realizovať pravidlo správania obsiahnuté v dispozícii. Podmienkou, s ktorou právna norma spája vznik, zmenu či zánik oprávnení a povinností,
2./ dispozícia (následok) - obsahuje vlastné pravidlo správania, stanovuje komu a aké práva a právne povinnosti vznikajú, ak nastanú podmienky uvedené v hypotéze. Dispozícia právnej normy môže byť vyjadrená príkazom, zákazom alebo dovolením. Dovoľujúce vety však nie je možné porušiť.
Z každej právnej normy možno vyvodzovať práva, ale aj právne povinnosti, pretože sú v korelačnom vzťahu, to znamená, že sa existenčne podmieňujú, navzájom si korešpondujú. Hypotéza aj dispozícia môžu byť formulované taxatívne alebo demonštratívne. Taxatívne vymedzenie znamená, že právna norma uvádza úplný, presný, konkrétny výpočet možností použitia hypotézy či dispozície právnej

normy. Demonštratívne vymedzenie právnej normy obsahuje neuzavretý výpočet použitia hypotézy či dispozície právnej normy, pričom tento výpočet sa najčastejšie vyjadruje slovom ,,najmä".
Vychádzajúc z gramatického znenia ustanovenia § 23 ods. 1 cit. zákona, uvedenú právnu normu možno charakterizovať ako normu, ktorá obsahuje demonštratívny výpočet jednotlivých dispozícií (1./ právo na náhradu za stratu na zárobku, 2./ právo na náhradu škody na zdraví, ku ktorej došlo v súvislosti s väzbou alebo výkonom trestu odňatia slobody, 3./ právo na náhradu trov trestného konania, 4./ právo na náhradu zaplatených trov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní, 5./ právo na náhradu zaplateného peňažného trestu alebo úhrnu vykonaných zrážok z odmeny za prácu pri výkone trestu nápravného opatrenia). To znamená, že uvedenú právnu normu možno charakterizovať ako právnu normu, ktorá obsahuje neuzavretý výpočet možností použitia hypotézy či dispozície právnej normy. Keďže sa nejedná o taxatívnu právnu normu, súd sa v tejto časti konania nestotožnil s tvrdením odporcu, že pod pojem odškodnenie v zmysle § 23 ods. 1 cit. nemožno zahrnúť nárok na nemajetkovú ujmu. Podľa názoru súdu, samotný fakt existencie demonštratívnej právnej normy v ust. 23 ods. 1 cit. zákona ešte samo osebe neznamená, že navrhovateľka má nárok na nemajetkovú ujmu 10 000,- Eur. Uvedený nárok musí logicky vyplývať aj z iných právnych noriem, ktoré tento nárok podľa ust. § 23 ods. 1 cit. zákona len potvrdzujú.

2./ k otázke, či nárok na nemajetkovú ujmu podľa § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. možno posudzovať podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, alebo podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci:
Uznesenie Okresného súdu Prešov, č.k. 6Tv/3/2012 zo dňa 30.10.2012, ktorým došlo k zastaveniu trestného stíhania voči neb. J. J., pre trestný čin nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 ods. 1 Trestného zákona č. 86/1950 Zb., nadobudlo právoplatnosť dňa 13.11.2012.

Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, v znení platnom a účinnom ku dňu 13.11.2012 (kedy došlo k právoplatnému zastaveniu trestného stíhania J. J.) pri uplatňovaní nárokov podľa § 23, 26 a 27 sa postupuje podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.
Podľa § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, nárok treba uplatniť na súde v lehote troch rokov od právoplatnosti oslobodzujúceho rozhodnutia alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo; inak nárok zaniká. Počas predchádzajúceho prerokúvania nároku podľa § 9 zákona č. 58/1969 Zb., najviac však šesť mesiacov táto lehota pre uplatnenie nároku neplynie.
Podľa § 28 v spojení s čl. VI zákona č. 514/2003 Z.z. v znení platnom a účinnom ku dňu 13.11.2012, počnúc dňom 01.07.2004 došlo k zrušeniu zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.
Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., v znení platnom a účinnom ku dňu 13.11.2012, v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.
S poukazom na ust. § 24 ods. 1 zák. č. 119/1990 Zb. sa pri uplatňovaní nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 23 postupovalo podľa zákona č. 58/1969 Zb., avšak iba do 30.06.2004, nakoľko počnúc 01.07.2004 bol zákon č. 58/1969 Zb. nahradený zákonom č. 514/2003 Z.z. Ďalšou skutočnosťou pre posúdenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy bol v tomto prípade dátum právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo trestné stíhanie voči poškodenému zastavené (t.j. dňa 13.11.2012).
Od tohto dátumu totiž vzniklo dedičom poškodeného právo na uplatnenie nároku podľa § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb., a to v rámci plynutia trojročnej prekluzívnej lehoty (§ 24 ods. 2 zák. č. 119/1990 Zb.).
Súd preto pri posudzovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 23 ods. 1 zák. č. 119/1990 Zb. vychádzal z právnej úpravy, platnej a účinnej ku dňu 13.11.2012, čo sa prejavilo aj v tom, že navrhovateľka a odporca už nemali postupovať pri uplatňovaní a posudzovaní nároku na odškodnenie vo forme nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 58/1969 Zb., ale podľa zákona č. 514/2003 Z.z.

3./ k otázke, či nárok na nemajetkovú ujmu podľa § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. možno posudzovať podľa Ústavy Slovenskej republiky, resp. podľa čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, či čl. 5 ods. 5 a čl. 9 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd:

Podľa čl. 12 ods. 1 druhej vety Ústavy Slovenskej republiky, základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.
Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky, nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.
Podľa čl. 24 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery sa zaručujú. Toto právo zahŕňa aj možnosť zmeniť náboženské vyznanie alebo vieru. Každý má právo byť bez náboženského vyznania. Každý má právo verejne prejavovať svoje zmýšľanie.
Podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.
Podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.
Podľa čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb., platný a účinný dňa 08.02.1991), každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup.
Podľa čl. 9 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 209/1992 Zb., platné dňa 15.05.1992 a účinné dňa 18.03.1992), každý má právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženského vyznania; toto právo zahŕňa slobodu zmeniť svoje náboženské vyznanie alebo presvedčenie, ako aj slobodu prejavovať svoje náboženské vyznanie alebo presvedčenie sám alebo spoločne s inými, či už verejne alebo súkromne, bohoslužbou, vyučovaním, vykonávaním náboženských úkonov a zachovávaním obradov.

Podľa čl. 9 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, sloboda prejavovať náboženské vyznanie a presvedčenie môže podliehať len obmedzeniam, ktoré sú ustanovené zákonmi a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme verejnej bezpečnosti, ochrany verejného poriadku, zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.
Podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie.
Z odôvodnenia rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci X. v. Slovensko (sťažnosť č. 44912/98) zo dňa 28.09.2004 vyplýva, že právny predchodca Slovenska, v rámci prechodu na demokratický systém vlády, prijal sériu rehabilitačných a reštitučných zákonov s cieľom poskytnúť nápravu za niektoré krivdy, ku ktorým došlo v predchádzajúcom komunistickom režime a ktoré neboli zlúčiteľné s princípmi demokratickej spoločnosti. Prijímanie zákonov umožňujúcich rehabilitáciu, vydanie skonfiškovaného majetku alebo poskytnutie náhrady za takýto majetok nevyhnutne vyvoláva komplexné posudzovanie veľkého počtu otázok morálnej, právnej, politickej a ekonomickej povahy. V inej súvislosti Európsky súd rozhodol, že vnútroštátne orgány zmluvných štátov majú široký priestor pre voľnú úvahu pri posudzovaní existencie problému verejného záujmu, odôvodňujúceho určité opatrenia a pri realizácii svojej ekonomickej a sociálnej politiky (pozri The Former King of Greece a ďalší v. Grécko (GC), č. 25701/94, ods. 87, ECHR 2000-XII). Podobný prístup je a fortiori relevantný aj pokiaľ ide o rehabilitačné a reštitučné zákony prijímané vo vyššie uvedenom kontexte, čo je aj prípad zákona o mimosúdnych rehabilitáciách z roku 1991. Súd najmä pripomína, že Dohovor neukladá zmluvným štátom osobitnú povinnosť (je to možnosť) poskytnúť náhradu za krivdy alebo škody spôsobené pred tým, ako ratifikovali Dohovor.
Z oznámenia archívu Zboru väzenskej a justičnej stráže zo dňa 19.11.2002 (č.l. 6) vyplýva, že J. J. bol vo výkone trestu odňatia slobody v čase od 01.10.1961 do 17.08.1962, kedy bol podmienečne prepustený.
Z uznesenia Okresného súdu Prešov, č.k. 3Nt/16/11-11 zo dňa 11.06.2012 (č.l. 7) vyplýva povolenie obnovy konania v trestnej veci odsúdeného J. J., ktoré skončilo právoplatným rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 1T/39/61 zo dňa 31.08.1961 a to s prihliadnutím na ust. § 394 ods. 1, ods. 4 Tr. por. pre analogiam, a s prihliadnutím na čl. 4 ods. 2 protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Súčasne uvedeným uznesením došlo k zrušeniu výroku o vine a treste, ktorý mu bol uložený rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 1T/39/61 zo dňa 31.08.1961. K posudzovaniu dôvodov pre obnovu konania súd v

odôvodnení uviedol, že rozhodnutím veľkého senátu Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej ,,ESĽS") zo dňa 07.07.2011 vo veci U. vs Arménsko bolo konštatované porušenie článku 9 Dohovoru zo strany Arménska, keď za odmietnutie výkonu vojenskej služby bol sťažovateľ odsúdený. Toto rozhodnutie bolo z hľadiska výkladu čl. 9 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím prelomovým, lebo dovtedajšia judikatúra ESĽS nepovažovala za rozporné s článkom 9 Dohovoru to, ak bola osoba potrestaná za odmietnutie vykonania vojenskej služby.
Z uznesenia Okresného súdu Prešov, č.k. 6Tv/3/2012 zo dňa 30.10.2012 (č.l. 8-9) vyplýva zastavenie trestného stíhania voči neb. J. J., pre trestný čin nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 ods. 1 Trestného zákona č. 86/1950 Zb., pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že obvinený odmietol výkon vojenskej služby z dôvodu svojho náboženského presvedčenia, pričom svojím konaním len uplatňoval svoje právo na slobodu vyznania, garantované v čl. 32 v tom čase platnej a účinnej Ústavy Československej socialistickej republiky č. 100/1960 Zb. Napriek tomu, že citovaná ústava deklarovala v čl. 32 ods. 1 slobodu vyznania, zároveň ju neprípustne obmedzila už v ods. 2 citovaného článku tým, keď každému občanovi stanovila povinnosť konať vojenskú službu, pričom vtedajší právny poriadok neumožňoval alternatívu k výkonu základnej vojenskej služby pre prípady, kedy by jej výkon viedol k popretiu náboženského presvedčenia jednotlivca. Konajúci súd pochybil, pokiaľ toto absolútne prirodzené právo obvineného na slobodu vyznania, ktoré bolo vyjadrené už v samotnej Ústave Československej socialistickej republiky, nerešpektoval, a považoval konanie obvineného, spočívajúce v odmietnutí konať vojenskú službu za trestné. V dôsledku tohto pochybenia konajúceho súdu došlo k porušeniu čl. 9 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
Podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR "Medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred jej zákonmi, ak zabezpečujú väčší rozsah základných práv a slobôd." Listina základných práv a slobôd bola do slovenského právneho poriadku začlenená zákonom č. 23/1991 Z.z., teda viac ako po 20 rokoch od prijatia zákona č. 58/1969 Z.z. Ustanovenia tohto zákona sa musia vykladať v súlade s platným znením ústavy, a podľa citovaného článku 7 ods. 5 aj v súlade s ratifikovanými medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Na túto potrebu reflektovala aj právna úprava zákona č. 514/2003 Z.z., ktorá priamo upravila nároky poškodených osôb aj na náhradu nemajetkovej ujmy. Článok 46 ods. 3 Ústavy SR a čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd priznáva každému právo na ochranu pred následkami nezákonného rozhodnutiu súdu alebo iného štátneho orgánu. Občiansky zákonník neobsahuje zákonnú definíciu škody a nepriamo ju definuje len tým, čo sa má nahradiť. Európske deliktné právo pritom definuje škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu zákonom chráneného záujmu. Podľa výkladu zákonodarcu, účelom práva na náhradu škody podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy SR spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami alebo nesprávnym úradným postupom je poskytnúť oprávneným osobám ochranu (pozri rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 14Co/643/2012 zo dňa 21.10.2014).
Hmotnoprávnym základom pre posúdenie opodstatnenosti nároku navrhovateľky na náhradu nemajetkovej ujmy boli nasledujúce skutočnosti:
1. odsúdenie J. J. rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 1T/39/61 zo dňa 31.08.1961, pre trestný čin nenastúpenia služby v brannej moci, k nepodmienečnému trestu odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov, z náboženského presvedčenia (J. J. sa odvolal na náboženské presvedčenie svedka Jehovovho),
2. vykonanie trestu odňatia slobody v období od 01.10.1961 do 17.08.1962, kedy bol J. J. podmienečne prepustený, čo predstavuje 10 mesiacov a 17 dní,
3. prijatie zákona Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, v znením účinnom ku dňu 13.11.2012,
4. prijatie ústavného zákona Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky,
5. oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 209/1992 Zb., o dojednaní Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Protokolov na tento Dohovor nadväzujúcich,
6. prijatie Ústavy Slovenskej republiky, ústavným zákonom Slovenskej národnej rady č. 460/1992 Zb.,
7. zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, v znením účinnom ku dňu 13.11.2012,
8. uznesenie Okresného súdu Prešov, č.k. 3Nt/16/11-11 zo dňa 11.06.2012 (právoplatné dňa 11.06.2012), ktorým bola povolená obnova konania v trestnej veci odsúdeného J. J., ktoré skončilo právoplatným rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 1T/39/61 zo dňa 31.08.1961 a

ktorým došlo súčasne k zrušeniu výroku o vine a treste, ktorý mu bol uložený rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 1T/39/61 zo dňa 31.08.1961,
9. uznesenie Okresného súdu Prešov, č.k. 6Tv/3/2012 zo dňa 30.10.2012 (právoplatné dňa 13.11.2012), ktorým došlo k zastaveniu trestného stíhania voči neb. J. J., pre trestný čin nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 ods. 1 Trestného zákona č. 86/1950 Zb., pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.
10. uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy zo strany dediča J. J. u príslušného subjektu, postupom podľa zákona č. 119/1990 Z.z. v spojení so zákonom č. 514/2003 Z.z.
Pokiaľ ide o priznanie odškodnenia vo forme nemajetkovej ujmy, ako bolo zo strany súdu vyššie uvedené, ust. § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. obsahuje iba demonštratívny výpočet jednotlivých nárokov, ktoré sú dôvodom na priznanie odškodnenia poškodenému subjektu. To, že ust. § 23 ods. 1 cit. zákona výslovne neustanovuje možnosť priznať odškodnenie vo forme nemajetkovej ujmy ešte nemá za následok, že poškodený si nemôže takúto ujmu aj uplatniť, či už v konaní pred ministerstvom, alebo následne v súdnom konaní a to aj s prihliadnutím na znenie čl. 2 ods. 3 Ústavy SR. Preto skúmanie opodstatnenosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, nepovažoval súd za rozporné s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR.
Súd zistil, že navrhovateľka je na základe osvedčenia o dedičstve jedným z troch dedičov poškodeného, na ktorú prešlo právo si uplatniť odškodnenie (§ 26 zák. č. 119/1990 Zb.), pričom uvedený nárok si uplatnila v konaní pred súdom dňa 28.04.2014, teda v lehote troch rokov od právoplatnosti uznesenia, na základe ktorého došlo k zastaveniu trestného stíhania voči Michalovi Matejovi (t.j. dňa 13.11.2012). Ministerstvo na základe rozhodnutia o odškodnení zo dňa 19.06.2013, č. 19938/013-531/2 nárok navrhovateľky na nemajetkovú ujmu 10 000,- Eur neakceptovalo.
Proces súdnej rehabilitácie voči poškodenému J. J. vo všeobecnosti začal po páde komunistického režimu v novembri 1989, a následným pristúpením štátu k medzinárodným zmluvám o ochrane ľudských práv a základných slobôd, či prijatím Ústavy Slovenskej republiky.
Prijatím zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, zákonodarca umožnil tým občanom, ktorí boli z určitého a preukázateľného dôvodu poškodení komunistickým režimom, aby sa za splnenia zákonných podmienok domáhali priznania peňažnej satisfakcie (§ 23 ods. 1 zák. č. 119/1990 Zb.).
Poškodený J. J. tým občanom skutočne bol, keďže v roku 1961, počas komunistického režimu, bol neprávom, v mene Československej socialistickej republiky odsúdený Vojenským obvodovým súdom Prešov k nepodmienečnému trestu odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov a to len preto, že štát odmietol akceptovať je základné právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženského presvedčenia, ktoré mu garantovala v tom čase platná a účinná Ústava Československej socialistickej republiky č. 100/1960 Zb., vo svojom článku 32.
Z dokazovania vyplýva, že proces súdnej rehabilitácie J. J. nezačal v tomto súdnom konaní. V podstate začal hneď po zmene komunistického režimu a po následnom prijatí príslušných právnych predpisov, ktoré umožnili či už J. J. alebo jeho pozostalým príbuzným domáhať sa zrušenia nezákonného rozsudku Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 1T/39/61 zo dňa 31.08.1961. Stalo sa tak na základe uznesenia Okresného súdu Prešov, č.k. 3Nt/16/11-11 zo dňa 11.06.2012 (právoplatného dňa 11.06.2012) a na základe uznesenia Okresného súdu Prešov, č.k. 6Tv/3/2012 zo dňa 30.10.2012 (právoplatného dňa 13.11.2012).
Obidve uznesenia boli vydané v trestnom konaní, pričom v uznesení č.k. 3Nt/16/11-11 zo dňa 11.06.2012 bolo súdom v odôvodnení konštatované, že z hľadiska výkladu čl. 9 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, treba považovať odmietnutie výkonu vojenskej služby počas komunizmu za dôvod, zakladajúci obnovu trestného konania a to aj s poukazom na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 07.07.2011, vo veci U. vs Arménsko. V odôvodnení uznesenia č.k. 3Nt/16/11-11 zo dňa 11.06.2012 súd konštatoval, že J. J. odmietol výkon vojenskej služby z dôvodu svojho náboženského presvedčenia, pričom svojím konaním len uplatňoval svoje právo na slobodu vyznania, garantované v čl. 32 v tom čase platnej a účinnej Ústavy Československej socialistickej republiky č. 100/1960 Zb. Napriek tomu, že citovaná ústava deklarovala v čl. 32 ods. 1 slobodu vyznania, zároveň ju neprípustne obmedzila už v ods. 2 citovaného článku tým, keď každému občanovi stanovila povinnosť konať vojenskú službu, pričom vtedajší právny poriadok neumožňoval alternatívu k výkonu základnej vojenskej služby pre prípady, kedy by jej výkon viedol k popretiu náboženského presvedčenia jednotlivca. Konajúci súd pochybil, pokiaľ toto absolútne prirodzené právo obvineného na slobodu vyznania, ktoré bolo vyjadrené už v samotnej Ústave Československej socialistickej republiky, nerešpektoval, a považoval konanie obvineného, spočívajúce v odmietnutí konať vojenskú službu za trestné. V dôsledku tohto pochybenia konajúceho súdu došlo k porušeniu čl. 9 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

V tomto súdnom konaní bolo úlohou súdu sa vysporiadať s otázkou, či nezákonnosť odsúdenia J. J. počas komunizmu, zakladá aj nárok na nemajetkovú satisfakciu.
Ako vyplýva z čl. 12 ods. 1 prvej vety Ústavy SR, základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné. Medzi základe práva, garantované nielen Ústavou SR (čl. 24 ods. 1), ale aj Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 9 ods. 1), patrí právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženského vyznania, pričom sloboda vyznania bola v čl. 32 ods. 1 garantovaná aj v Ústave Československej socialistickej republiky č. 100/1960 Zb. Charakter základných ľudských práv a slobôd je nadčasový, pričom človeku patria bez ohľadu na rasu, pôvod a farbu pleti a bez ohľadu na to, či žije v demokratickom alebo autoritatívnom štátnom zriadení. Ak J. J. v roku 1961 odmietol službu v brannej moci, konal tak v rozpore s vtedy platnými právnymi predpismi, za čo bol odsúdený na nepodmienečný trest. Podľa názoru súdu, nepodmienečný trest odňatia slobody predstavuje vážny zásah do osobnosti každého človeka, o to viac, ak ide o človeka, ktorý žije usporiadaným životom. V prípade J. J. šlo o človeka, ktorý nebol žiadny recidivista, šlo o človeka, ktorý riadne pracoval, teda vytváral hodnoty pre spoločnosť, v ktorej žil, bol manželom a otcom dvoch maloletých detí, teda bol hlavným živiteľom rodiny. V roku 2012 bolo právoplatnými uzneseniami Okresného súdu Prešov konštatované, že kriminalizácia J.O. J. v roku 1961 bola nezákonná z dôvodu popretia jeho slobody na náboženské vyznanie, resp. z dôvodu neumožnenia alternatívnej služby v brannej moci.
Podľa názoru súdu, počnúc právoplatnosťou uznesenia Okresného súdu Prešov, č.k. 6Tv/3/2012 zo dňa 30.10.2012, vzniklo dedičom J. J. právo, aby sa okrem nárokov výslovne uvedených v ust. § 23 ods. 1 zák. č. 119/1990 Zb. domáhali aj nároku, ktorý nie je výslovne uvedený v ust. § 23 ods. 1. a to aj s poukazom na čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, v zmysle ktorých, každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup.
Odporca v tejto súvislosti poukázal na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Kopecký v. Slovensko (sťažnosť č. 44912/98) zo dňa 28.09.2004, v ktorom bolo konštatované, že vnútroštátne orgány zmluvných štátov majú široký priestor pre voľnú úvahu pri posudzovaní existencie problému verejného záujmu, odôvodňujúceho určité opatrenia a pri realizácii svojej ekonomickej a sociálnej politiky, a to pokiaľ ide o odškodnenie občanov za krivdy, ktoré boli voči ním spáchané zo strany štátu počas nedemokratického režimu. Súd najmä pripomenul, že Dohovor neukladá zmluvným štátom osobitnú povinnosť (je to možnosť) poskytnúť náhradu za krivdy alebo škody spôsobené pred tým, ako ratifikovali Dohovor. Odporca ďalej poukázal aj na právny názor, vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č.k. 8Co/85/2011-92, zo dňa 29.11.2011, podľa ktorého, zákon č. 119/1990 Zb. v ust. § 23 ods. 1 neumožňoval priznať poškodeným subjektom náhradu nemajetkovej ujmy.
Je síce pravdou, že právny predchodca Slovenskej republiky pristúpil k Dohovoru až po tom, ako došlo k spáchaniu krivdy voči J. J., avšak priznanie nemajetkovej ujmy je podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva - možnosť (nie povinnosť) vnútroštátneho súdu, aby s prihliadnutím na ekonomickú a sociálnu politiku daného štátu, túto voči poškodenému aj realizoval. Je notorietou, že Slovenská republika v rámci eurozóny nepatrí medzi najbohatšie krajiny, teda je vo verejnom záujme, aby súdy pri priznávaní odškodnenia občanom, ktorí sa stali obeťami nedemokratického režimu, postupovali opatrne a obozretne a to tak, aby priznaná suma odškodnenia síce primeraným spôsobom kompenzovala zásah do osobnosti poškodeného avšak bez toho, aby nedošlo k narušeniu hospodárskeho chodu Slovenskej republiky, keďže štát musí poskytnúť peňažnú kompenzáciu z vlastných zdrojov, ktoré sú obmedzené.
Súd rešpektuje aj právny názor vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 8Co/85/2011-92, zo dňa 29.11.2011, podľa ktorého, zákon č. 119/1990 Zb. v ust. § 23 ods. 1 neumožňuje priznať poškodeným subjektom náhradu nemajetkovej ujmy. Podľa názoru tunajšieho súdu, zákon č. 119/1990 Zb. síce výslovne neumožňuje priznať náhradu nemajetkovej ujmy, avšak ani ho výslovne nezakazuje. Opodstatnenosť nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a jeho výška je v každom súdnom konaní iná. Je nežiaduce, aby súd automaticky a mechanicky priznával nemajetkovú ujmu a to vo výške uplatnenej poškodeným subjektom v žalobnom návrhu. Opodstatnenosť nároku na nemajetkovú ujmu musí byť podrobená dôkladnému dokazovaniu a to s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu a na verejný záujem.

IV. k otázke opodstatnenej výšky nemajetkovej ujmy:
Z obsahu žaloby vyplýva, že navrhovateľka si v súvislosti s nezákonným väznením jej manžela J. J. uplatnila nemajetkovú ujmu 10 000,- Eur.
Z rozhodnutia Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o odškodnení č. 19938/013-531/2 zo dňa 19.06.2013 vyplýva, že navrhovateľke priznal odškodnenie v diele 1/3, a to s prihliadnutím na osvedčenie

o dedičstve po neb. J. J., podľa ktorého boli dedičmi manželka M. J. G. D. J. J. J.. G. W. S., N.. J.. Odškodnenie v sume 312,04 Eur pozostávalo z troch položiek:
1./ náhrada za stratu na zárobku J. J. v sume 292,29 Eur (8 805,55 Sk) za dobu 10 mesiacov a 17 dní, strávenú vo výkone trestu odňatia slobody (§ 23 ods. 1 písm. a) zák. č. 119/1990 Zb.),
2./ náhrada trov trestného konania v sume 2,21 Eur (66,66 Sk), podľa § 23 ods. 1 písm. c) zák. č. 119/1990 Zb.,
3./ náhrada trov výkonu trestu odňatia slobody v sume 17,54 Eur (528,33 Sk), podľa § 23 ods. 1 písm. c) zák. č. 119/1990 Zb.
Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu vo výške 10 000,- Eur, uvedenú náhradu ministerstvo spravodlivosti navrhovateľke nepriznalo, nakoľko uvedenú položku s poukazom na gramatické znenie § 23 zák. č. 119/1990 Zb. neakceptovalo. V poučení ministerstvo uviedlo, že ak M. J. nie je spokojná s jeho stanoviskom, môže sa domáhať odškodnenia žalobou na súde proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky.
Z obsahu rozhodnutia Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 19938/013-531/2 zo dňa 20.01.2014 (č.l. 13-14) vyplýva, že navrhovateľke v súvislosti s právnym zastupovaním JUDr. Lubomírom Müllerom v konaní o odškodnenie, bola priznaná suma 845,64 Eur (§ 19 ods. 3 písm. b) zákona č. 119/1990 Zb.)
Podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.
Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, v znení platnom a účinnom ku dňu 13.11.2012 (kedy došlo k právoplatnému zastaveniu trestného stíhania J. J.) pri uplatňovaní nárokov podľa § 23, 26 a 27 sa postupuje podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., v znení platnom a účinnom ku dňu 13.11.2012, v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.
Podľa § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., v znení platnom a účinnom ku dňu 13.11.2012, výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na
a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.
Podľa § 17 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z.z., v znení platnom a účinnom ku dňu 13.11.2012, v žiadosti o predbežné prerokovanie nároku a pri uplatnení nároku na súde je poškodený povinný uviesť požadovanú výšku úhrady podľa odsekov 1 a 2.
Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd prihliadol predovšetkým na to, že predmetný spor zasiahol do mimoriadne citlivej oblasti života J. J. - občianskej bezúhonnosti, cti a vážnosti v spoločnosti, najmä v rodinnej a pracovnej oblasti. J. J. bol totiž v rozpore so skutočnosťou označený za "páchateľa" protiprávnej činnosti, ktorá bola v tom čase všeobecne považovaná za protispoločenskú a nemorálnu a ako taká bola spoločnosťou odsudzovaná (nesplnenie si najčestnejšej povinnosti - obrana vlasti). Nemožno opomenúť, že dôsledky tohto nezákonného odsúdenia znášal nielen neb. J. J., ale aj navrhovateľka (ako manželka J. J.) a ich dve v tom čase maloleté deti, ktoré po nástupe výkonu trestu zo strany J. J. ostali nielen bez živiteľa rodiny, ale predovšetkým bez otca a manžela súčasne, čím vtedajšia spoločnosť vystavila rodinu J. J. (ako základnú bunku spoločnosti) riziku rozpadu a ochladenia rodinných vzťahov. Michal Matej nebol odsúdený na krátku dobu (napr. 1 mesiac), ale na relatívne dlhú dobu (takmer 11 mesiacov). Nezákonná kriminalizácia osoby J. J. mala negatívny dopad aj z hľadiska pracovného (bol vyňatý z pracovného procesu a z pracovného kolektívu), pričom ako vyplýva z odôvodnenia vojenského rozsudku z roku 1961, J. J. bol svojím zamestnávateľom hodnotený kladne.

Doposiaľ bolo manželke J. J. poskytnuté finančné zadosťučinenie a to vo výške 312,04 Eur, pozostávajúce z 1./ náhrady za stratu na zárobku J. J. v sume 292,29 Eur (8 805,55 Sk) za dobu 10 mesiacov a 17 dní, strávenú vo výkone trestu odňatia slobody (§ 23 ods. 1 písm. a) zák. č. 119/1990 Zb.), z 2./ náhrady trov trestného konania v sume 2,21 Eur (66,66 Sk), podľa § 23 ods. 1 písm. c) zák. č. 119/1990 Zb., a z 3./ náhrady trov výkonu trestu odňatia slobody v sume 17,54 Eur (528,33 Sk), podľa § 23 ods. 1 písm. c) zák. č. 119/1990 Zb.

Pokiaľ ide o trovy právneho zastúpenia, priznané navrhovateľke na základe rozhodnutia Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 19938/013-531/2 zo dňa 20.01.2014 v sume 845,64 Eur, tieto nemožno chápať ako odškodnenie v zmysle § 23 ods. 1 zák. č. 119/1990 Zb., nakoľko z rozhodnutia vyplýva, že šlo o trovy navrhovateľky, ktoré jej boli priznané v súvislosti s právnym zastupovaním JUDr. Lubomírom Müllerom, v konaní o odškodnenie (§ 19 ods. 3 písm. b) zákona č. 119/1990 Zb.).
Podľa § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., v znení platnom a účinnom ku dňu 13.11.2012, výška nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutiami uvedenými v § 7 a 8 je najmenej jedna tridsatina priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, a to za každý, aj začatý deň pozbavenia osobnej slobody.
Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky v roku 2011, predstavovala 786,- Eur, z toho 1/30 predstavuje sumu 26,20 Eur.
Z dokazovania vyplýva, že J. J. bol v nezákonnom výkone trestu odňatia slobody v období od 01.10.1961 do 17.08.1962, kedy bol z výkonu trestu podmienečne prepustený. Uvedené obdobie predstavuje 321 dní. Z dokazovania ďalej vyplýva, že nezákonnosť tohto väznenia bola súdom právoplatne konštatovaná v roku 2012. Súd preto pri výpočte odškodnenia vychádzal z 1/30 priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za rok 2011, ktorá predstavovala 26,20 Eur.
Na základe uvedeného súd priznal navrhovateľke náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie Michala Mateja v období od 01.10.1961 do 17.08.1962, z dôvodu nenastúpenia služby v brannej moci, (čo bolo v rozpore so základným právom J. J. na slobodu vyznania) v sume 8 410,20 Eur (321 dní x 26,20 Eur), pričom vo zvyšnej časti súd nárok navrhovateľky na nemajetkovú ujmu ako neopodstatnený zamietol.
Súd považuje výšku priznanej nemajetkovej ujmy vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti za primeranú a neohrozujúcu chod hospodárstva Slovenskej republiky (§ 1 zák. č. 119/1990 Zb.).
Aj napriek vyhláseniu rozhodnutia súdu vo veci samej je v možnostiach odporcu, aby sa mimosúdne dohodol s navrhovateľkou za podmienky späťvzatia žalobného návrhu po vyhlásení rozsudku (§ 208 Obč. súd. por.).
V.

Podľa § 142 ods. 3 Obč. súd. por., aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti.
Podľa § 150 ods. 1 Obč. súd. por., ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.
Pokiaľ ide o priznanie náhrady trov konania, súd postupoval v zmysle § 142 ods. 3 v spojení s ust. § 150 ods. 1 Obč. súd. por., pričom navrhovateľke ako úspešnému účastníkovi, priznal voči neúspešnému odporcovi, náhradu trov konania, spočívajúcich v zaplatenom súdnom poplatku 20,- Eur a v trovách právneho zastúpenia súvislosti s právnym zastupovaním JUDr. Lubomírom Müllerom.
Pokiaľ ide o trovy právneho zastúpenia, navrhovateľka si uplatnila náhradu v sume 1 527,23 Eur za tieto úkony právnej pomoci:
1./ prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom dňa 28.04.2014 (§ 13a ods. 1 písm. a) Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z.) ..... 253,94 Eur,
2./ písomné podanie žaloby na súd dňa 28.04.2014 (§ 13a ods. 1 písm. c) Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z.) ..... 253,94 Eur,
3./ písomné podanie vyjadrenia na súd dňa 30.09.2014 (§ 13a ods. 1 písm. c) Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z.) ..... 253,94 Eur,
4./ účasť na pojednávaní dňa 31.10.2014 (§ 13a ods. 1 písm. d) Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z.) ..... 253,94 Eur,
5./ písomné podanie vyjadrenia na súd dňa 01.12.2014 (§ 13a ods. 1 písm. c) Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z.) ..... 253,94 Eur,
6./ účasť na pojednávaní dňa 31.10.2014 (§ 13a ods. 1 písm. d) Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z.) ..... 253,94 Eur,
7./ režijný paušál 5x á 8,04 Er + 1x á 8,39 Eur ..... 48,59 Eur,
---
Spolu ..... 1 572,23 Eur

Po preskúmaní dôvodnosti a účelnosti trov právneho zastúpenia, súd priznal navrhovateľke náhradu trov právneho zastúpenia v sume 261,98 Eur, za jeden úkon právnej pomoci, spočívajúci v prevzatí a

príprave zastúpenia JUDr. Lubomírem Müllerem vrátane prvej porady s klientom dňa 28.04.2014 v sume 253,94 Eur + režijný paušál 8,04 Eur.
Súd nepriznal navrhovateľke náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej pomoci, spočívajúce v písomnom vyjadrení dňa 30.09.2014 a dňa 01.12.2014, nakoľko zo strany právneho zástupcu navrhovateľky šlo o iniciatívne úkony bez toho, aby bol súdom k týmto úkonom vyzvaný. Bolo na zvážení navrhovateľky, či sa vyjadrí k súdnemu konaniu prostredníctvom svojho právneho zástupcu písomne alebo ústne na pojednávaní. Jej písomné stanoviská však neboli potrebné, preto nemožno spravodlivo požadovať od odporcu, aby hradil trovy tohto úkonov.
S poukazom na ust. § 150 ods. 1 Obč. súd. por., súd nepriznal navrhovateľke náhradu trov právneho zastúpenia za jeden úkon, spočívajúci v podaní žaloby dňa 28.04.2014 a za dva úkony, spočívajúce v účasti právneho zástupcu na pojednávaní dňa 31.10.2014 a dňa 02.02.2015. Vzhľadom na charakter právneho zastúpenia a na zložitosť súdneho sporu sa súdu javilo nespravodlivé, aby zaviazal odporcu na úhradu trov, za vyššie uvedené úkony. Výška odmeny v sume 261,98 Eur je vzhľadom na charakter a rozsiahlosť žaloby (právny zástupca v podstate na dvoch stranách uviedol rovnaký skutkový a právny stav ako v žiadosti zo dňa 02.01.2013 - č.l. 10) primeraná. Taktiež neuniklo pozornosti súdu, že navrhovateľke už bola rozhodnutím Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 19938/013-531/2 zo dňa 20.01.2014 priznaná suma za právne zastupovanie JUDr. Lubomírem Müllerem, v konaní o odškodnenie v tejto veci, v sume 845,64 Eur. Aj táto okolnosť je podľa názoru súdu dôvodom, hodným osobitného zreteľa, v súvislosti s ktorým súd nepriznal navrhovateľke náhradu trov právneho zastúpenia za jeden úkon, spočívajúci v podaní žaloby dňa 28.04.2014 a za dva úkony, spočívajúce v účasti na pojednávaní dňa 31.10.2014 a dňa 02.02.2015.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia Krajskému súdu v Bratislave, podaním na tunajšom súde, písomne, v dvoch vyhotoveniach.
V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.
Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania možno rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.
Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.